



## บทที่ 1

### ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นเน้นให้นักเรียนรู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่หาความรู้ อยู่เสมอและสามารถศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 7) ห้องสมุดโรงเรียนนับเป็นแหล่งวิทยาการแห่งหนึ่งในโรงเรียนที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด ห้องสมุดทำหน้าที่รวบรวมวัสดุ สิ่งพิมพ์ สื่อทัศนวัสดุ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตรและนโยบายของโรงเรียน เป็นศูนย์แนะแนวการอ่าน นักเรียนมีโอกาสเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจของแต่ละบุคคล ห้องสมุดโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นอกจากนี้ห้องสมุดโรงเรียนยังเป็นแหล่งที่ให้ประสบการณ์การใช้ห้องสมุดแก่นักเรียนอันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าทั้งขณะที่อยู่ในโรงเรียนและต่อไปในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ 2528 : 47)

ปัจจุบันกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายเร่งรัดพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีการบริการสื่อประเภทต่าง ๆ นอกจากวัสดุตีพิมพ์แล้วยังต้องรวบรวมสื่อประเภทอื่น ๆ อีก เช่น ภาพยนตร์ เทปบันทึกภาพ ฯลฯ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้จากสื่อหลาย ๆ แบบอย่างกว้างขวาง อีกทั้งขยายบริการของห้องสมุดโรงเรียนไปสู่กลุ่มประชาชนในชุมชนโดยทำหน้าที่เป็นห้องสมุดชุมชนอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีโอกาสศึกษาหาความรู้จากหนังสือและสื่อที่ทันสมัยจากห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดโรงเรียนในปัจจุบันจึงมีหน้าที่มากขึ้นกว่าแต่ก่อน (ทะนอม แก้วกำเนิด 2531 : 3) อย่างไรก็ตามห้องสมุดส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหาในการดำเนินงานหลายประการได้แก่ ปัญหาบุคลากร ปัญหาผู้บริหาร ปัญหางบประมาณ และปัญหาสถานที่

ปัญหาบุคลากร บุคลากรของห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีครูบรรณารักษ์เพียงคนเดียว หรือสองคน ไม่มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และครูบรรณารักษ์ส่วนมากต้องสอนและทำงานอื่นด้วย (บุญเรือน จันทศรีคำ 2518 : 76 ; อุทพันธ์ จิตราทร 2519 : 106-107 ; อุทิน รวยอารี 2522 : 88-89) ครูบรรณารักษ์มีเวลาในการปฏิบัติงานเทคนิคของห้องสมุดเพียงวันละ 2 ชั่วโมงเป็นอย่างมาก (ลอง ใจชื่น 2520 : 111) ทำให้มีปัญหาหนังสือค้างยังไม่ได้ทำ บัตรรายการ ห้องสมุดหลายแห่งไม่สามารถจัดบริการและกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเพียงพอ กับความต้องการของผู้ใช้ เนื่องจากจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับงาน (กุสุมา ศิริ 2528 : 16 ; อรจิตร สุวรรณโพธิศรี 2518 : 147)

ปัญหาการสนับสนุนจากผู้บริหาร การสนับสนุนจากผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการ พัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเป็นอย่างมาก การวิจัยในระยะแรกผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากเห็น ว่ากิจการห้องสมุดมีความสำคัญเป็นอันดับรอง เมื่อเปรียบเทียบกับงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียน ผู้บริหารจึงไม่ค่อยให้ความสนใจห้องสมุดโรงเรียนมากนัก (กนกวรรณ ศุภกิจ 2527 : 38) เมื่อมีการใช้หลักสูตรปี พ.ศ. 2521 และ พ.ศ. 2524 เป็นต้นมา มีการตื่นตัวสนใจการใช้ ห้องสมุดโรงเรียนมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ก็ยังมีได้ให้การสนับสนุนห้องสมุดโรงเรียนเท่าที่ควร (ทรรศนียา กัลยาณมิตร 2530 : จ)

ปัญหางบประมาณ ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องงบประมาณ เนื่องจากงบประมาณของห้องสมุดได้มาจากเงินบำรุงการศึกษาเพียงทางเดียว เงินบ- งบประมาณที่ได้รับมีน้อย ทำให้ไม่เพียงพอที่จะเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานห้องสมุดให้มี ประสิทธิภาพ นอกจากนี้ขั้นตอนในการเบิกจ่ายเงินในการจัดซื้อหนังสือค่อนข้างยุ่งยาก นับเป็นอุปสรรคในการใช้เงินงบประมาณอีกประการหนึ่ง (กนกวรรณ ศุภกิจ 2527 : 37 ; เกษม นียมราชฐร 2520 : 70)

ปัญหาสถานที่ ห้องสมุดโรงเรียนส่วนมากตั้งอยู่ในสถานที่ที่ยังไม่เหมาะสม มีเสียง รบกวนมาก คับแคบไม่ได้สัดส่วน และครุภัณฑ์เก่าไม่ทันสมัย โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก

นั้นยังไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของกระทรวงศึกษา (กนกวรณ ศกกิจ 2527 : 27 ; เฉลิมศรี  
เจดระการ 2527 : 66)

การที่ห้องสมุดโรงเรียนต้องประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ  
ดังกล่าวแล้วข้างต้นส่งผลกระทบต่อการทำงานของห้องสมุดโรงเรียน กล่าวคือทำให้งาน  
ล่าช้าไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรและในบางครั้งก็ขาดประสิทธิภาพอีกด้วย ในการแก้ไขปัญหา  
ดังกล่าวนี้ต้องอาศัยบุคลากรหลายฝ่ายร่วมกันแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานต่าง ๆ  
ของห้องสมุดโรงเรียนซึ่งได้แก่ งานบริหารห้องสมุด งานเทคนิค งานบริการ  
งานกิจกรรม งานด้านวิชาการ และงานด้านการสอนนั้นครูบรรณารักษ์จะต้องเป็นผู้แก้ไข  
แต่ครูบรรณารักษ์ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ให้ลุล่วงไปได้ตามลำพัง จำเป็นต้องอาศัย  
ความร่วมมือระหว่างครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนด้วยกัน ผนึกกำลังกันแก้ไขปัญหา  
ร่วมมือกันทำงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วัสดุและบริการซึ่งกันและกัน เป็นกำลังใจแก่กัน  
และเชิญชวนให้ผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนผู้บริหารในระดับสูงขึ้นไปได้ตระหนักถึงความสำคัญ  
และให้ความสนใจห้องสมุดโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริหารดำเนินการแก้ไขปัญหา  
และพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในด้านที่เป็นหน้าที่ของผู้บริหารได้รวดเร็วขึ้น

ความร่วมมือระหว่างครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยม ในเขตกรุงเทพมหานคร  
เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2523 แต่ไม่ได้มีการดำเนินงานอย่างจริงจังและได้สลายตัวไปในที่สุด  
ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2525 กรมสามัญศึกษา ได้จัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นคณะหนึ่งมีชื่อว่า  
"คณะกรรมการเฉพาะกิจดำเนินงานด้านห้องสมุดโรงเรียน" ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ด้าน  
งานห้องสมุดของกรมสามัญศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง เพื่อให้ดำเนินการช่วยเหลือ  
ปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง คณะกรรมการเฉพาะกิจได้นำระบบ  
กลุ่มโรงเรียนมาใช้ในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน กลุ่มครูบรรณารักษ์จึงมีการจัดตั้งขึ้นใหม่  
เพื่อเปิดโอกาสให้ครูบรรณารักษ์ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน  
มีการช่วยเหลือกันและได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากผู้ที่มีประสบการณ์ ซึ่งครูบรรณารักษ์สามารถ  
นำไปพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

งานที่กลุ่มครูบรรณารักษ์ได้ร่วมมือกันจัดทำสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ประเภทแรกเป็นงานที่เกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนโดยตรง ได้แก่ งานบริหาร งานเทคนิค งานบริการ งานกิจกรรมและงานประชาสัมพันธ์ห้องสมุด งานประเภทที่สองเป็นงานวิชาการที่ส่งเสริมความรู้ทางวิชาชีพและวิชาการให้แก่ครูบรรณารักษ์ ได้แก่ การเชิญวิทยากร มาบรรยาย จัดอบรมระยะสั้น ศึกษาและดูงานห้องสมุด จัดทำสิ่งพิมพ์เผยแพร่ความรู้ทาง วิชาการแก่ครูบรรณารักษ์ และงานประเภทที่สามคืองานสอน ได้แก่ การสอนวิชากิจกรรม ใช้ห้องสมุด และวิชา ท.081 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น

การที่กลุ่มครูบรรณารักษ์ได้ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 นั้นนับเป็นระยะเวลา ที่นานพอสมควร จึงน่าที่จะได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของกลุ่มครูบรรณารักษ์โดยการสอบถาม ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์แต่ละคนที่เข้าร่วมงานในกลุ่มครูบรรณารักษ์ว่า กลุ่มครูบรรณารักษ์ ได้มีการปฏิบัติงานอะไรบ้าง ได้ปฏิบัติงานแต่ละประเภทในระดับใด และมีความเห็นว่าการ ปฏิบัติงานประเภทใดในระดับใดบ้าง ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของ กลุ่มครูบรรณารักษ์ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการปฏิบัติงานของกลุ่มครูบรรณารักษ์ ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อห้องสมุดโรงเรียนอย่างแท้จริง

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษางานที่กลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนได้ปฏิบัติจริง
2. เพื่อศึกษางานที่กลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนควรปฏิบัติ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของกลุ่มครูบรรณารักษ์

ห้องสมุดโรงเรียน

#### สมมุติฐานในการวิจัย

1. กลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนปฏิบัติงาน เทคนิคของห้องสมุดอยู่ในระดับ

มาก

2. งานที่กลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนควรปฏิบัติในระดับมากคืองานบริการของห้องสมุด

3. ครูบรรณารักษ์มีงานประจำที่โรงเรียนมาก เป็นปัญหาสำคัญของกลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

#### ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาการปฏิบัติงานของกลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 15 กลุ่ม 107 โรงเรียน โดยศึกษาความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์เกี่ยวกับงานของกลุ่มบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ทั้งงานที่ กลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงและงานที่กลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เห็นว่าควรปฏิบัติ ปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของกลุ่มครูบรรณารักษ์

#### วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน กลุ่มครูบรรณารักษ์และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดหัวข้อและเป็นข้อมูลในการวิจัย

2. กำหนดวิธีวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล ประชากรสำหรับตอบแบบสอบถาม คือครูบรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่หัวหน้างานห้องสมุดโรงเรียนและเข้าร่วมปฏิบัติงานในกลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 107 คน จาก 107 โรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบประเมินค่า เกี่ยวกับงานที่กลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบประเมินค่าและคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับ

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของกลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

4. ทดสอบแบบสอบถาม เลือกกลุ่มทดลองโดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง  
อย่างง่ายจากครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขต  
กรุงเทพมหานคร ที่เคยร่วมงานกับกลุ่มครูบรรณารักษ์แต่มีผู้ใช้ที่เป็นหัวหน้างานห้องสมุด  
จำนวน 10 คน จาก 10 โรงเรียน แล้วนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
5. จัดส่งแบบสอบถามไปยังครูบรรณารักษ์ด้วยตนเองและทางไปรษณีย์
6. จัดเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเองและรับแบบสอบถามที่ส่งคืนทาง  
ไปรษณีย์ ติดตามทวงถาม ในกรณีที่ไม่ได้รับแบบสอบถามคือ
7. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ในรูปของการบรรยายและตาราง  
โดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

#### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบงานที่กลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนได้ปฏิบัติจริง
2. ทำให้ทราบถึงงานที่กลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนควรปฏิบัติ
3. ผลของการวิจัย เป็นแนวทางในการกำหนดการปฏิบัติงานของกลุ่มครูบรรณารักษ์  
ห้องสมุดโรงเรียนให้เหมาะสม
4. ทำให้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและ  
พัฒนางานของกลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

#### คำอธิบายศัพท์

กลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน หมายถึงกลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน  
มัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่จัดตั้งขึ้นตามการแบ่งกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขต  
กรุงเทพมหานครของกรมสามัญศึกษาตามคำสั่งของกรมสามัญศึกษาที่ 4952/2526 โดยมี  
จุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างห้องสมุดโรงเรียน

งานที่ปฏิบัติจริง หมายถึงงานที่กลุ่มครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา  
ในเขตกรุงเทพมหานครได้ปฏิบัติจริง

งานที่ควรปฏิบัติ หมายถึงงานที่ครูบรรณารักษ์ เห็นว่ากลุ่มครูบรรณารักษ์  
ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครควรปฏิบัติ

งานประจำ หมายถึงงานที่ครูบรรณารักษ์ปฏิบัติอยู่เป็นประจำตามหน้าที่ที่โรงเรียน  
มอบหมายให้ ได้แก่ งานห้องสมุด งานสอน หรืองานพิเศษอื่น ๆ ของโรงเรียน

งานบริหาร หมายถึงการกำหนดนโยบาย วางรูปแบบ หาวีธีการต่าง ๆ เพื่อ  
ให้งานของห้องสมุดดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

งานเทคนิค หมายถึงงานที่จะต้องใช้วิชาการและวิธีการบางอย่างโดยเฉพาะในการ  
ปฏิบัติงานของห้องสมุดก่อนที่จะให้บริการแก่ผู้ใช้ ได้แก่ การจัดหาวัสดุสิ่งพิมพ์ การจัดหมู่และ  
ทำบัตรรายการหนังสือ งานเก็บรักษา และงานซ่อมหนังสือ ฯลฯ

งานบริการ หมายถึงงานที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้รับความสะดวกใน  
การศึกษาค้นคว้า ได้แก่ บริการรับจ่ายหนังสือ บริการตอบคำถาม บริการบรรณานุกรม ฯลฯ

งานกิจกรรม หมายถึงงานที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้ใช้ห้องสมุด มีนิสัยรักการอ่าน  
และการค้นคว้า ได้แก่ การแนะนำหนังสือใหม่ เล่าเรื่องหนังสือ การจัดนิทรรศการในโอกาส  
ต่าง ๆ

งานประชาสัมพันธ์ หมายถึงงานเผยแพร่ข่าวสารของห้องสมุดโดยผ่านสื่อต่าง ๆ  
เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ใช้บริการกับห้องสมุด

งานวิชาการ หมายถึงงานที่ส่งเสริมให้ความรู้แก่ครูบรรณารักษ์ในด้านวิชาชีพ  
และวิชาการ

งานสอน หมายถึงงานที่เกี่ยวกับการสอนวิชา กิจกรรมการใช้ห้องสมุดและวิชา  
ท.081 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น ของครูบรรณารักษ์

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ในลักษณะความร่วมมือระหว่าง  
กันนั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

#### 1. งานวิจัย เกี่ยวกับกลุ่มโรงเรียน

อุไร ชูดิเนตร (2523 : 125-131) ได้ศึกษามัธยมศึกษาและอุปสรรคของ  
กระบวนการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่าการบริหาร  
กลุ่มโรงเรียนมัธยมในด้านการวางแผนงาน มักไม่มีการกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบาย  
ไว้อย่างชัดเจน และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ บุคลากรของกลุ่มมีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน  
ประจำมาก ทำให้เกิดปัญหาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายไม่เต็มที่ โรงเรียนที่สังกัดกลุ่มเดียวกัน  
อยู่กระจัดกระจายและห่างไกล การติดต่อประสานงานจึงไม่สะดวก การติดตามประเมินผลงาน  
ล่าช้าและขาดหลักเกณฑ์ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ

ชนิษฐา เท็นดี (2529 : จ) ได้ศึกษาการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียน  
มัธยมศึกษาพบว่า กลุ่มโรงเรียนไม่มีอำนาจในการควบคุมบังคับบัญชา ทำให้การบริหาร  
ขาดเอกภาพ ไม่มีประสิทธิภาพ บุคลากรภายในกลุ่มให้ความร่วมมือน้อย งบประมาณใน  
การดำเนินงานไม่เพียงพอ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มอยู่ในระดับน้อย  
สาเหตุของปัญหาเนื่องจากระเบียบและแนวปฏิบัติในการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนไม่ระบุ  
ให้ชัดเจน บุคลากรมีภารกิจอื่นมาก เช่น งานในหน้าที่ งานสอน และงานอื่นที่ได้รับ  
มอบหมาย ด้านงบประมาณพบว่าได้รับงบประมาณน้อย การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน  
ในระหว่างโรงเรียนจึงอยู่ในระดับน้อย

วิวัฒน์ อนันวรรตกุล (2526 : จ-ฉ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร  
โรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติตามความเป็นจริงและความคาดหวังในการดำเนินงาน  
ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน  
กลุ่มโรงเรียนปฏิบัติงานด้านบริหารอยู่ในระดับพอใจ งานวิชาการและงานด้านกิจกรรมปฏิบัติอยู่  
ในระดับน้อย และคาดหวังว่ากลุ่มโรงเรียนควรปฏิบัติให้อยู่ในระดับมาก ปัญหาและอุปสรรคที่



ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนไม่บรรลุผลหรือ เป็นไปตามความคาดหวังคือ ขาดการประสานงานและความร่วมมือของบุคลากร เนื่องจากโรงเรียนอยู่กระจายต่างกัน การติดต่อสื่อสารและคมนาคมไม่สะดวก ขาดงบประมาณ และที่สำคัญที่สุดคือกลุ่มโรงเรียนมีแต่หน้าที่ปฏิบัติแต่ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

สุวิทย์ มูลคำ (2528 : จ) ได้วิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เขต ๘ โดยมุ่งศึกษางานที่ปฏิบัติจริง งานที่ควรปฏิบัติ ปัญหาและสาเหตุของปัญหา ซึ่งผลปรากฏว่ากลุ่มโรงเรียนปฏิบัติงานจริงอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ควรปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน ปัญหาที่มีความถี่สูงสุดคือบุคลากรในกลุ่มให้ความร่วมมือน้อย เนื่องจากมีภาระอื่นมาก และปัญหารองลงมาคืองบประมาณน้อย

## 2. งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มครูบรรณารักษ์

กุสุมา ศิริ (2528 : 74) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศงานห้องสมุดของครูบรรณารักษ์โรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่าวิธีการนิเทศที่ครูบรรณารักษ์ต้องการในระดับมากคือ การนิเทศโดยการจัดประชุมกลุ่มโรงเรียน เพราะจุดมุ่งหมายของการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนขึ้นมาก็เพื่อเน้นความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนในกลุ่ม

งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นส่วนใหญ่ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เกี่ยวกับกลุ่มโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยทั้งหมดมีผลการวิจัยที่สอดคล้องกันในด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคือ บุคลากรในกลุ่มโรงเรียนมีงานในหน้าที่ประจำมาก ไม่สามารถทำงานที่กลุ่มมอบหมายให้ได้อย่างเต็มที่และงบประมาณในการดำเนินงานของกลุ่มไม่เพียงพอสำหรับงานวิจัยที่กล่าวถึงกลุ่มครูบรรณารักษ์เพียงเรื่องเดียว เท่านั้น และกล่าวถึงกลุ่มครูบรรณารักษ์ในด้านความต้องการของครูบรรณารักษ์ที่มีต่อการประชุมกลุ่ม เท่านั้น

## งานวิจัยของต่างประเทศ

Humphry (1963 : 7-8) ได้ศึกษาความร่วมมือระหว่างห้องสมุด โดยกล่าวถึงความร่วมมือระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดชุมชนในรัฐโรดไอแลนด์

ชี้ให้เห็นจุดเด่นและจุดอ่อนของห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยใน รัฐโรดไออร์แลนด์ได้เสนอหลักการและมาตรฐานห้องสมุดอัน เป็นที่ยอมรับไว้ด้วย | เช่นจัดให้มีระบบ ห้องสมุด จัดศูนย์ทรัพยากร เน้นถึงความร่วมมือของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดโรงเรียนและ ห้องสมุดประชาชนในด้านบริหารงานร่วมกัน โดยจัดให้มีระบบห้องสมุด ศูนย์ทรัพยากรและจัดให้มี หอสมุดกลาง เพื่อควบคุมการบริหารงานของกลุ่มห้องสมุดให้เป็นไปตามโครงการที่วางไว้

Howell (1972 : 155-161) ได้ศึกษาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชนในแคลิฟอร์เนีย โดยศึกษาถึงความต้องการการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของ นักเรียน นโยบายและบริการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนจัดให้แก่ นักเรียน นอกจากนี้ได้รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการใช้ห้องสมุดทั้งสองประเภทของนักเรียน รวบรวมตัวอย่างวิธีการดำเนินงาน ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดประชาชนกับห้องสมุดโรงเรียน ที่ประสบผลสำเร็จ และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่ม เดิมจากห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนได้อย่างเต็มที่

จากงานวิจัยของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดโรงเรียนดังได้กล่าวมานั้น ได้ศึกษา ถึงความร่วมมือระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดชุมชน เน้นศึกษาใน ด้านการบริหารงานร่วมกัน Howell นั้นศึกษาเฉพาะความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนกับ ห้องสมุดประชาชนซึ่งร่วมกันหาวิธีทางแก้ไขปัญหาในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน ตลอดจนส่งเสริม ให้นักเรียนได้ใช้ทรัพยากรห้องสมุดทั้งสองประเภทอย่างคุ้มค่า สำหรับความร่วมมือกันระหว่าง ห้องสมุดโรงเรียนยังไม่ปรากฏในงานวิจัยของต่างประเทศ